

Din Skog

Stoppa
mård-
hundarna!

RÄTT RÅD räddar din skogsekonomi

LÄTT ATT GÖRA RÄTT
MED EN SKOGSBRUKSPLAN

VIRKESLASTNING MED VR

DIN SKOG distribueras till skogsägare med skog i de fem nordligaste länen. Kontakt för frågor som gäller nya prenumeranter, adressändringar och reportagetips: misan.lindqvist@sca.com eller tel 060-19 31 16.

REDAKTION

Ansvarig utgivare:

Björn Lyngfelt

Redaktör:

Misan Lindqvist

Projektleddning:

Kerstin Olofsson Kommunikation

Formgivare:

Matsson Reklam & Information

Omslagsfoto: Per Pettersson

Tryck: V-TAB Vimmerby

Upplaga: 46 000

Citera oss gärna, men ange källan.

Adress: SCA Skog AB, 851 88 Sundsvall

Tel: 060-19 30 00

Hemsida: sca.com/skog

SCA värnar om den personliga integriteten för prenumeranter av våra tidningar. Läs mer om hur vi hanterar dina personuppgifter i vår integritetsskyddsinformation på sca.com. Om du inte längre vill prenumerera på Din Skog kontakta misan.lindqvist@sca.com så avslutar vi omgående hanteringen av dina personuppgifter kopplad till denna prenumeration.

KÄRNAN I SCAs verksamhet är skogen, Europas största privata skogsinnehav. Kring denna unika resurs har vi byggt en välutvecklad värdekedja baserad på förnybar råvara från våra egna och andras skogar. Vi erbjuder papper för förpackningar och tryck, massa, trävaror, förnybar energi, tjänster för skogsägare och effektiva transportlösningar.

Din Skog inläggs tryckts på SCAs GraphoSilk 90 g. Omslaget trycks på Multi Art gloss.

INNEHÅLL

4 FÖR EN JÄMSTÄLLD SKOGSBRANSCH

NYKS vill stärka kvinnors inflytande.

6 GÖR EN PLAN FÖR DIN SKOG

Lätt att göra rätt med en skogsbruksplan.

10 STRUKTUR OCH TRYGGHET

Lars Tallbom har full koll på sin skog.

14 EXPANSION OBBOLA

Maffiga fakta om bygget.

16 EMIL LASTAR VIRKE MED VR

Ny teknik ger bättre säkerhet och arbetsmiljö.

25 SKATTA LAGOM

Goda ekonomiråd ger mer pengar i plånboken.

32 STOR POTENTIAL

Det norrländska virkets förträfflighet.

36 STOPPA MÅRDHUNDARNA

Du kan bidra i kampen.

88 åtgärder för mer skog

SKOGEN ÄR EN FANTASTISK, förnybar råvara. Men den ska räcka till mycket och för att klara omställningen till en biobaserad ekonomi behöver vi öka produktionen. Och det går! Med 88 åtgärder kan vi faktiskt öka tillväxten med hela 20 procent fram till 2050. Det visar en rapport som bland annat Skogsstyrelsen, skogsnäringen och forskare står bakom. Att minska skogsskadorna, använda bästa möjliga plantor och sköta skogen mer effektivt är några av de åtgärder som lyfts fram.

Rapporten är ännu ett bevis på att vi skogsägare kan göra skillnad för en hållbar framtid. Genom att öka produktionen kommer skogen att binda mycket mer koldioxid. Det handlar om flera tiotals miljoner ton per år. Dessutom blir det möjligt att leverera mer råvara till klimatsmarta produkter, som ersätter andra produkter med mycket större miljöpåverkan.

GRUNDEN TILL ETT EFFEKTIVT SKOGBRUK är en bra föryngning – d v s att göra en ordentlig markberedning och plantera förädlade plantor. Förädlade plantor ger en otrolig utväxling i och med att de växer upp till 25 procent bättre än självföryngrade träd. Och genom fortsatt förädling kommer skillnaden att bli ännu större framöver.

Men det spelar ingen roll hur bra plantor vi har, om de ändå äts upp eller får allvarliga skador innan de har hunnit växa upp. Skogsstyrelsens rapport slår fast att det är viktigt med en klövviltstam i balans med fodertillgången. Här har vi skogsägare ett gemensamt ansvar att hitta rätt balans på klövviltstammarna, så att skogsskadorna hamnar på rätt nivå och vi kan ha ett lönsamt och hållbart skogsbruk även i framtiden.

En annan viktig insats för att öka produktionen är att effektivisera skogsskötseln. Här handlar mycket om att göra rätt åtgärder

i rätt tid. Att röja i tid, gallra i tid och avverka när skogen är mogen för det. Ökad gödsling nämns också som en åtgärd med stor potential. Brist på kväve är faktiskt det främsta hindret för trädens tillväxt, så kvävegödsling kan ge skogen en ordentlig skjuts.

Som skogsägare har du alltså stora möjligheter att öka produktionen och samtidigt göra en insats för klimatet. Och det behöver inte vara varken svårt eller jobbigt. Som kund till SCA får du tillgång till allt från goda råd till förädlade plantor. Vi ger dig ny skog med föryngringsgaranti, fixar röjningen, gallrar och avverkar. Och självklart erbjuder vi skogsbruksplaner, ett suveränt verktyg för dig som vill göra rätt saker i rätt tid.

DE FLESTA ÄR mycket positiva till rapporten, men naturvårdsorganisationer har invänt att ett intensifierat skogsbruk kommer att slå mot den biologiska mångfalden. Det är en kritik som haltar. Bedömningen om en tillväxtökning med 20 procent i den svenska skogen utgår naturligtvis inte från att alla skogsägare kommer att utföra samtliga 88 åtgärder.

De viktigaste förslagen handlar dessutom inte om produktionsintensiva metoder, utan om små vardagsförbättringar som relativt enkelt kan genomföras på stora arealer.

Vi kan i själva verket bedriva ett mycket mer aktivt skogsbruk – med beprövade metoder och väl utformad hänsyn – utan att mångfalden riskeras. Och det är vår skyldighet gentemot kommande generationer att på ett ansvarsfullt sätt ta vara på de möjligheter som skogen erbjuder för att skapa ett fossilfritt och hållbart samhälle!

JONAS MÅRTENSSON,
AFFÄRSOMRÅDESCHEF SKOG

På tapeten

SVERIGES SKOGSNÄRING har en positiv effekt på klimatet som motsvarar 93 miljoner ton koldioxid per år. Det visar en ny rapport från Skogsindustrierna, som har räknat med både skogen och skogens produkter. Skogens klimateffekt kan jämföras med utsläppen från den totala svenska konsumtionen som uppgår till 100 miljoner ton koldioxid varje år.

DEN NYA EU-KOMMISSIONEN vill genomföra en snabb grön omställning. Många förslag har kastats fram. I sin strävan att förena arbetet för ett bättre klimat med en bevarad biologisk mångfald, föreslås mer reservat. En del vill se 30 % av skogen skyddad. Att ansvarsfullt och aktivt skogsbruk är bra för både mångfald och klimat har ännu inte gått upp för kommissionen och många medlemsländer.

Profilen

ANNA SCHÖNSTRÖM

Anna Schönström är ordförande för NYKS, Nätverket för yrkesverksamma kvinnor i skogsbranschen. Föreningen har i dag över 600 medlemmar och växer stadigt.

– Tillsammans kan vi driva förändring och stärka kvinnors inflytande så att alla oavsett kön får samma makt och villkor, säger Anna.

TEXT: MISAN LINDQVIST

FOTO: PER-ANDERS SJÖQUIST

NYKS KÄMPAR FÖR EN JÄMSTÄLLD SKOGSBRANSCH

Varför bildades NYKS?

– Det var främst en följd av #slutavverkat som var skogsbranschens metoo-upprop. Vi var flera som såg ett uppenbart behov av en mötesplats för kvinnor och ickebinära* där vi kunde utbyta erfarenheter, stötta varandra och tillsammans driva på för en jämställd skogsbransch. Vi skapade därför en Facebook-grupp som snabbt fick många följare. Gruppen fungerar som ett skyddat rum där man kan få stöd och ventilera olika funderingar i ett bra samtalsklimat, utan elaka kommentarer.

Hur skulle du beskriva läget i skogsbranschen i dag när det gäller jämställdhet?

– Skogsbranschen, och samhället i övrigt, är långt ifrån jämställt tyvärr. Skillnaderna mellan män och kvinnor är stora – t ex tjänar kvinnor bara 88 procent av vad män gör! Vi är många som vill jobba i skogssektorn, men det ska vara på samma villkor som männen. #slutavverkat visade tydligt att arbetsmiljön för kvinnor och män i skogsbranschen skiljer sig åt. Många kvinnor jobbar med enbart manliga kollegor, långt från kvinnliga kollegor. Dessutom är många kvinnor utsatta på olika sätt. Det kan handla om att de inte blir lyssnade på, att de utsätts för olika härskartekniker, sexuella trakasserier eller diskriminering.

Vad vill NYKS uppnå?

– En jämställd skogsbransch. Sedan ska NYKS vara ett nätverk där vi får kraft av varandra. Vi vill även hitta NYKS plats i det jämställdhetsarbete som sker i samhället i stort, för att kunna vara med och påverka.

NYKS och Anna tog nyligen emot priset Skogens Oskar för sitt engagemang och arbete. Priset delas ut av Mera skog i Västerbotten.

Vad drivs du av?

– Jag vill driva förändring och inte sitta bredvid och titta på! Det fina med NYKS är att vi är många som alla kan göra något – det ger styrka och leder till förändring.

I december uppmärksammade NYKS att maskintillverkaren Ponsses återförsäljare i Tyskland skulle ge ut en kalender med lättklädda kvinnor som poserade vid skogsmaskiner. Berätta!

– Det började med att en medlem lade upp en bild på kalendern i vår FB-grupp. En sådan kalender är helt förlegad och sexistisk och cementerar bilden av skogen som en värld för män. Så vi agerade genom att bl a skriva en debattartikel och uppmärksamma arbetsgivare, som glädjande nog valde att reagera och ta avstånd från kalendern. Sedan blev det intervjuer i media och mycket mer. Till slut drogs kalendern tillbaka.

Lättklädda kvinnor hör inte hemma i någon bransch och särskilt inte i skogsbranschen som behöver bli mer inkluderande och jämställd. Vi i NYKS gjorde ett jättebra jobb som jag är mycket stolt över och där många bidrog.

Hur gör man för att bli medlem?

– Alla kvinnor och ickebinära är välkomna och kan ansöka om medlemskap via vår öppna FB-sida eller e-post nyks.kontakt@gmail.com. De män som vill bli medlemmar brukar jag uppmana att bilda en egen förening och när vi har blivit jämställda så kan vi slå samman föreningarna.

... mer om Anna

ÅLDER: 35 år. **ARBETAR SOM:** Platschef för SCAs hyvleri, Supply Skandinavien Tunadal.

TANKAR OM SKOGSBRANSCHEN: Det bästa med skogen är att den är Sveriges viktigaste resurs för en hållbar framtid – en hållbar skog kräver hållbara människor och hållbara människor är jämställda. Där är vi inte och dit behöver vi komma!

*En person som identifierar sig som mellan, bortom eller med båda könskategorierna kvinna/man.

Rekord för virkestransporter på tåg

UNDER 2019 transporterade SCA 2,65 miljoner m³ virke på tåg. Det är 20 procent mer jämfört med året innan.

– Det är extra glädjande att tågtransporterna mätt i ton/km ökade med hela 35 procent. Det innebär att vi i större utsträckning har kunnat ersätta lastbilar med tåg på de längre transporterna, vilket är väldigt bra för miljön, säger Martin Sundberg, tågtransportledare vid SCA.

För 2020 är målet att SCA ska transportera tre miljoner m³ virke med hjälp av tågsystemet.

FOTO: INNOFREIGHT

Skötsel försök ska rädda angripna ungskogar

TÖRSKATESVAMPEN sprider sig i tallskogar i Norr- och Västerbotten. Nu ska Skogforsk tillsammans med SCA och andra skogsbolag utveckla skötselmodeller för drabbade ungskogar.

Varje bolag ska ta fram två gallringsbestånd och två röjningsbestånd som är drabbade av törskate. Under tio år ska man sedan prova olika former av åtgärder. Målet är att få fram rekommendationer för hur man kan sköta törskatedrabbad ungskog.

FOTO: ANNA BERGQVIST

SCAs fartyg har flyttat hem till Sverige

VID ÅRSSKIFTET FLYTTADE SCA hem sitt fartygsägande till Sverige och bildade bolaget SCA Shipping. Med Sveriges nya system för tonnageskatt blir det lättare att utveckla sjöfartsverksamheter och ha svenskflaggade fartyg.

Det nya shippingbolaget gäller SCAs RoRo-fartyg M/S Ortiken, M/S Obbola och M/S Östrand.

SCA återskapar tjäderspelplats

SCA har gjort en specialavverking för att återskapa en av Ångermanlands finaste tjäderspelplatser. Stora granar har tagits bort medan gamla tallar, små granar och buskar har lämnats kvar för att gynna både vuxna tjädrar och tjäderkycklingar.

SKOGSOMRÅDET LIGGER mellan Ramsele och Näsåker och hyser många gamla tallar som dessvärre hade fått allt mer konkurrens av stora granar.

– Genom att avverka granarna och en

mindre andel tall har vi friställt gamla tallar och skapat luckor som ger tallarna möjlighet att föryngra sig. Det ger fina förutsättningar för tjädertupparna att sitta i talltopparna och spela, säger Askia Sandgren vid SCA i Ångermanland, och fortsätter:

– Det finns även fuktigare partier med främst små, klena granar, björkar och buskar och här har vi lämnat allt. På så vis skapar vi en gynnsam miljö för tjäderkycklingarna och hönorna, där de får möjlighet att gömma sig för rovdjur.

En skogsbruksplan är som en handbok för din fastighet. Du får full överblick över skogen och förslag på hur du kan sköta den för att uppnå dina mål.

– De flesta som skaffar en plan tycker att det är det bästa verktyg man kan ha som skogsägare. Helt plötsligt får man kontroll och det blir lätt att göra rätt, säger Mimmi Almqvist som är ansvarig för skogsbruksplaner vid SCA i Ångermanland.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON
FOTO: MICHAEL ENGMAN

Lätt att göra rätt med en skogsbruksplan

Vad ingår i en plan?

– En skogsbruksplan ger dig både en översikt över fastigheten i stort och detaljerad information om varje bestånd, som t ex virkesvolym, trädslagsblandning och naturvärden. Du får också förslag på hur du kan sköta skogen de närmaste tio åren för att nå de mål som du har med ditt skogsbruk. Råden gäller allt från gallring och slutavverkning till skogsvård, gödsling och vägbyggen.

Det är ett gediget material. En kunnig

planläggare har både sammanställt digitala fakta från laserskanningar över din fastighet och varit ute i skogen och inventerat alla bestånd. Du får materialet samlat i en pärm och kan även se din plan i karten i Skogsvinge, som är SCAs digitala tjänst för skogsägare.

Hur fungerar den digitala versionen?

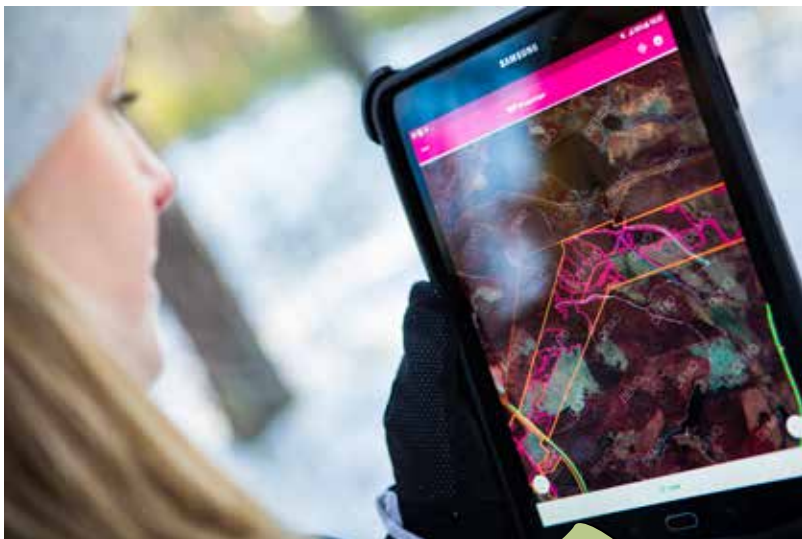
– Planen finns på skogsvinge.se som du når via dator, läsplatta och mobil. Här kan du zooma in på dina bestånd och få

upp fakta och åtgärdsförslag. Och när du är ute i skogen kan du se exakt var du befinner dig på din fastighet. Skogsvinge finns också som app och den går bra att använda även när man inte har någon Internetkoppling.

Vad har jag för nytta av en plan?

– En skogsbruksplan ger dig möjlighet att nå dina mål och njuta mer av att vara skogsägare. Skogen kan ju ge så mycket både känslomässigt och ekonomiskt, men

– Det är ganska vanligt att man skjuter upp skötseln av skogen eftersom man inte vet vad man ska göra eller vad man ska prioritera. Med en skogsbruksplan är det mycket enklare att komma till beslut, säger Mimmi.

Hur mycket kostar en skogsbruksplan?

Priset varierar beroende på fastighetens storlek, var den är belägen, hur många skiften det är m m, men för en fastighet på 100 hektar brukar priset vara ifrån 130 kronor/hektar.

En plan brukar vara en bra investering. Visst kan det vara roligt att lyckas pricka in en slutavverkning när virkespriserna är som högst men de största pengarna tjänar man på att sköta skogen optimalt – och det blir mycket enklare att göra det om man har en plan.

för många kan skogsinnehavet upplevas som ett extra stressmoment i livet eftersom man inte har full koll på vad som behöver göras. Man vill sköta skogen bra och göra rätt åtgärder i rätt tid, men saknar tid eller kunskap. Med en plan finns alla fakta och förslag samlade på ett ställe och det blir mycket enklare att fatta beslut.

Det blir också mycket lättare att kunna kommunicera och diskutera kring sin skog, vare sig du ska prata med familjen, andra delägare, myndigheter eller din virkesköpare.

Hur kan skötseln anpassas efter mina behov?

– Det finns många sätt att anpassa åtgärdsförslagen så att de passar ditt liv och dina förutsättningar. Det kan till exempel vara så att det rent skötselmässigt vore bäst om ett skifte fick växa till sig ett par år till innan det avverkades, men eftersom du vill köpa en sommarstuga eller gå i pension något år i förväg vill du ha ut pengarna tidigare. Då är det så klart rätt beslut för dig att göra avverkningen tidigare än

vad som är optimalt rent skogligt.

Eller så kanske du vill satsa extra på naturhänsyn, få bra förutsättningar inför ett generationsskifte eller plocka ut pengar för att kunna gå ner i arbetstid. Prata med din virkesköpare om vilka behov du har, så får du hjälp att styra skötseln utifrån just dina mål.

– Planen är ett fantastiskt hjälpmedel för skogsskötseln. Det skapar ett lugn när man får kontroll över sin fastighet, säger Mimmi.

Mimmi tipsar!

Ha koll på din plan

Gå igenom planen minst en gång per år. Kolla om du har gjort de åtgärder som var föreslagna under föregående år och vad som står på tur framöver. Gör även anteckningar om utförda åtgärder och saker som du har sett på fastigheten. Det är bra för en kommande uppdatering av planen.

Fundera också på om din livssituation har förändrats så att din planering bör ändras utifrån det. Planen är ju tänkt att vara ett levande dokument och underlätta ditt skogsäggande och ditt liv.

Fullmakt i Skogsvinge

En skogsbruksplan kan vara ett bra sätt att intressera dina barn för fastigheten. Plocka fram kartorna emellanåt och visa var ni planterade eller plockade bär. Berätta om vilka åtgärder ni nyss har gjort och om planerna för framtiden.

Om du har vuxna barn som bor på distans kan ni alla logga in på Skogsvinge och diskutera utifrån det. Det enda som krävs är att du ger en fullmakt åt dina barn att komma åt uppgifterna i Skogsvinge.

Vilka uppgifter är viktigast att titta på i planen?

– Förslagen på åtgärder är så klart centrala, eftersom de visar vad du bör göra och när. I övrigt får du en bra överblick om du tittar på åldersfördelningen och på sammanställningssidan som visar trädslagsblandning, tillväxt och hur stor virkesvolym som du rekommenderas att avverka under den närmaste tioårsperioden.

Varför är det viktigt att ha koll på åldersfördelningen?

– De allra flesta vill ha en jämn åldersfördelning på sin fastighet. Då får man en jämn fördelning mellan inkomster och utgifter över tiden. De största inkomsterna kommer ju som bekant i slutet av skogens omloppstid, medan man

har utgifter i början när man ska markbereda, plantera och röja.

Med en jämn åldersfördelning sprider man också riskerna bättre och kan känna sig tryggare.

På vilket sätt sprider man riskerna?

– När man har en stor andel äldre skog är man mer utsatt om det kommer en storm. Gammal granskog kan dessutom drabbas av röta och skadeinsekter. Men det finns också en risk i att ha väldigt mycket nyplanterad skog, med tanke på snytbaggarna och andra skadegörare. Dessutom har man inte möjligheten att kunna avverka för att få ut pengar om man skulle behöva det av någon anledning.

Om man upptäcker att fördelning–

I skogsbruksplanen får du konkreta besked om hur din skog mår och hur den vill bli skött för att må så bra som möjligt.

en inte känns bra kan man börja anpassa skötseln för att styra åt det håll man vill.

Vilken är den vanligaste reaktionen när en skogsägare får sin plan?

– Många blir förvånade och undrar om uppgifterna verkligen stämmer. Det finns nästan alltid mycket mer virke än vad man räknat med. Det brukar också ha hänt mycket mer på fastigheten än vad man trott. Det kanske är dags att gallra i bestånd som man tycker att man röjde alldeles nyss. Tiden går fortare än man tror...

Hur länge håller en plan?

– Den sträcker sig tio år framåt, men det är bra om man uppdaterar den var tredje eller fjärde år för att hålla den aktuell.

Skogsbruksplan – bra till mycket!

Planen är till stor nytta när man vill:

- Sköta skogen på bästa sätt för att nå sina mål.
- Värdera fastigheten för att kunna belåna den.
- Sälja fastigheten.
- Kontakta ett försäkringsbolag om fastigheten t ex har drabbats av en storm eller brand.
- Planera sin framtida ekonomi och beskattning.
- Certifiera sitt skogsbruk enligt FSC® eller PEFC™.
- Lämna över fastigheten till nästa generation. Om du har flera barn är det ofta nödvändigt med en plan för kunna göra ett rättvist generationsskifte. Dessutom ger planen de nya ägarna en bra start, eftersom de får en bra överblick.
- Få barn eller andra närstående att bli intresserade av skogen.

Skogsbruksplanen ger Lars struktur och trygghet

Lars Tallbom ser både nöjd och glad ut när han och virkesköparen Johan Åhs kollar igenom uppgifterna i den nya skogsbruksplanen. Det blev inte som Lars hade förväntat sig, utan så mycket bättre.

– Nu har jag en plan som verkligen är anpassad efter mitt liv och mina mål, säger han.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: HÅKAN HUMLA

Lars är en stolt och engagerad ägare till drygt 200 hektar skog, med främst gran, i Fullsjön i Ragunda kommun. Hälften av innehavet är skog som har funnits i Lars släkt sedan länge och resten har han köpt själv.

– Morfar jobbade i skogen och jag älskade att följa med honom ut som barn. Där grundades mitt skogsintresse och det har hållit i sig sedan dess.

FICK INGA BRA RÅD

Lars har alltid gjort mycket skogsarbete själv, som röjning och plantering. Men åtgärder som avverkning lejer han bort och under åren har han provat flera olika samarbetspartners.

– Men det är inte bra med för många inblandade och jag har inte fått så bra råd heller. Jag fick till exempel höra att jag inte hade så mycket avverkningsbar skog och att jag hade så bra koll själv. Men så var det ju inte.

Lars hade en gammal skogsbruksplan, som var gjord på 1980-talet, och gick efter den.

– Men jag tittade på fel saker och hade en gammal plan så det fick till följd att jag avverkade fel bestånd, säger Lars. Men sedan kom SCA in i bilden, via en gallring som de gjorde åt mig, och nu har det blivit mer ordning.

BLEV FÖRVÅNAD

Bakom ordningen står virkesköparen Johan Åhs i Stugun. Det var också han som föreslog att Lars skulle skaffa en ny skogsbruksplan, en plan som tog vara på hans mål och behov. Fältarbetet för planen gjordes under sommaren 2019 och i september fick Lars den första informationen om vad planen visade.

– Jag blev så förvånad! Jag har mycket mer virke än jag trott. Men det är väldigt mycket gammal skog, som måste avverkas inom kort för att jag inte ska tappa virkesvärde, och det kändes lite jobbigt.

– Den här informationen har tvingat mig att tänka om. Jag hade ju inte räknat med att behöva avverka så mycket, utan planerade att spara skog till mina söner så att de skulle få lite extra inkomster. Men det går ju inte. Däremot är det kul att jag har gott om skog i områden som jag inte trodde att det var så mycket med.

A man, Lars Tallborn, is standing in a snowy forest, leaning against a large tree trunk. He is wearing a black puffy jacket with "TRIMTEX" written on the chest, dark blue pants, black gloves, and a black cap with a yellow logo. He is smiling at the camera. The background shows a dense forest of evergreen trees covered in snow.

Lars Tallborn älskar att vara ute i skogen, oavsett om det gäller att jobba, åka skidor, jaga eller att bara vara.

... mer om Lars

BOR: Östersund.

FAMILJ: Sambo och tre vuxna söner.

ÅLDER: 56 år.

GÖR: Skogsägare, driver företaget Jämtlands skidservice och är engagerad i ytterligare några företag. Är vallaansvarig för Östersunds SK.

Med planen som stöd satte sig Johan och Lars ner och resonerade om hur Lars vill ha det och hur han ska kunna nå sina mål. Lars kom fram till att han vill ha tre bra områden med välkött skog och en bra åldersfördelning att lämna över till sina tre söner. Utifrån det gjorde Johan sedan en tydlig åtgärdsplan för de kommande fem åren, så nu vet Lars precis vad han ska göra, och när han ska göra det, för att uppnå målen.

– Det känns jättebra, säger Lars.

PLANERAR ATT KÖPA MER SKOG

– Jag planerar att köpa mer skog så att jag kan täppa till det gap jag har i min skogs åldersfördelning. Det trodde jag inte var möjligt eftersom jag inte såg hur jag skulle få ihop det ekonomiskt, men tack vare de inkomster som jag får från avverkningarna som ska göras har jag en bra ekonomisk grund att stå på. Dessutom kan jag använda planen som ett underlag till banken om jag vill låna pengar.

Men Lars har inte bråttom att kasta sig in i nya affärer.

– Nej, även om jag vill lämna över mindre andelar tidigt till grabbarna så är det viktigast att det blir bra. Jag vill köpa rätt fastighet som kompletterar det jag har.

Skogen är en långsiktig investering som jag vill förvalta väl, det gäller inte minst den skog som har varit i släkten länge.

ÅRLIG REVIDERING

Lars åtgärdsplan ska uppdateras varje år. För det använder de Skogsvinge, SCAs digitala tjänst som bl a visar skogen och skogsbruksplanen i en detaljerad karta.

– Vi kommer att använda Skogsvinge stenhårt för att kunna jobba framåt och följa upp utfallet av gjorda åtgärder och lägga till eller ta bort åtgärder. Skogsvinge är smidigt eftersom vi kan sitta på var sitt håll, säger Lars.

Annars så har Lars och Johan ganska täta möten och de två har lärt känna varandra väl.

– Lars har jättebra koll och vi har bra diskussioner där vi båda kan säga vad vi tycker. Vi har gått mycket i skogen och klurat tillsammans, säger Johan.

– Johan är mitt stöd och jag har inte fått en sådan här hjälp förut. Det gör att jag känner mig trygg. Förut visste jag inte riktigt om jag avverkade rätt bestånd i

**Lars
tipsar!**

Därför är det bra att skaffa en skogsbruksplan

- Du får koll på ekonomin.
- Du får styrning så att du gör rätt åtgärder i rätt tid.
- Du kan känna dig trygg och har kontroll på de åtgärder som ska göras.

rätt tid, men nu vet jag verkligen, säger Lars. Men jag vill ha koll och är alltid med när man t ex ska snitsla inför en avverkning, så att det blir som jag vill.

CERTIFIERAT SKOGSBRUK

I samband med att skogsbruksplanen togs fram blev Lars även certifierad enligt både FSC® och PEFC™.

– Jag kände inte till det om certifiering, men att få en extra premie när jag säljer virke till SCA lät bra. Och så känns det bra att ta ansvar, att man gör rätt för sig. Det är ju ingen större skillnad jämfört med innan, förutom att jag nu ska ta lite mer hänsyn. Men naturvärden är redan viktig för mig och stora kalhyggen har ändå aldrig varit min grej.

Det nästan bubblar om Lars när han pratar om sin skog och det han ska göra fem år framåt. Förutom att avverka och gallra så har han planer på att bygga

en skogsbilväg och kanske prova nya åtgärder som att gödsla skogen.

– När det gäller röjning så fortsätter jag att göra det själv. Det är så roligt! Och tack vare Johan och planen så har jag mycket bättre koll på var och hur jag ska röja och vad jag ska röja bort och vad som ska bli kvar.

NY SKOG MED FÖRYNGRINGSGARANTI

Däremot så låter Lars SCA ta över arbetet med att markbereda och plantera ny skog.

– Ja, nu ska jag inte plantera mer själv. När jag hörde om SCAs nya tjänst ”Ny skog med förnyingsgaranti” så nappade jag direkt. Jag har själv planterat ett och samma hygge tre gånger och det är inte kul. Att få en återväxtgaranti lockade mig verkligen och det känns tryggt att slippa behöva tänka på hur plantorna växer, säger Lars och avslutar:

– Med planen och SCAs hjälp har jag fått struktur i mitt arbete med skogen. Nu kan jag se att jag är en bit på väg mot mina mål.

Lars Tallbom (t h) och virkesköparen Johan Åhs träffas antingen ute i skogen eller använder Skogsvinge för att ha koll på de åtgärder som Lars ska göra i sin skog.

FANTASTISKA FAKTA

om Obbolas expansion

SCA investerar 7,5 miljarder i pappersbruket i Obbola. Man bygger bland annat en ny pappersmaskin – som blir världens största i sitt slag – och en ny mesaugn. Flera hundra personer kommer att arbeta febrilt med att gräva, gjuta, bygga och montera. Här är några fantastiska fakta som visar hur enormt stort projektet är.

70 km/h.
Så fort kommer
papperet att gå
igenom maskinen.

Daglig tur till Hamburg

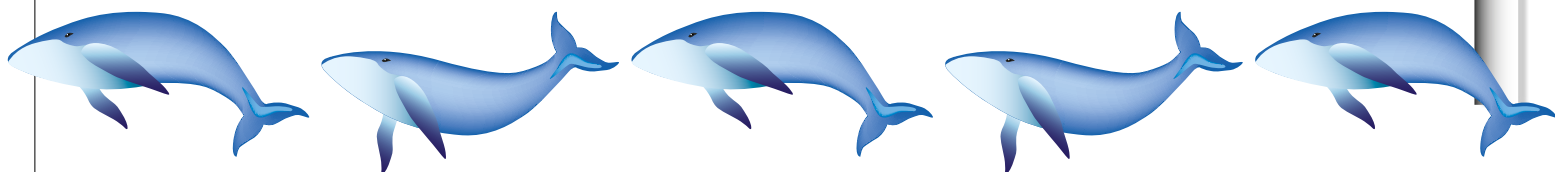
Produktionen av liner
ökar till 725 000 ton
per år. Det motsvarar
en pappersbana som
räcker ända till Hamburg
– varje dag. Med dagens
produktion på 425 000
ton kommer man till
Jönköping.

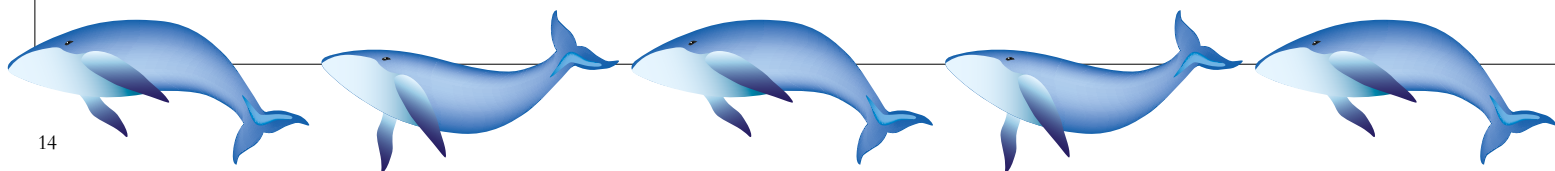
110
kilometer
rör ska
monteras.

2,6 miljoner hektar

På fyra år kommer den nya maskinen att ha tillverkat så mycket papper att det täcker ytan för SCAs hela skogsinnehav – 2,6 miljoner hektar.

3 600 ton väger armeringen som – mer än vad 20 vuxna

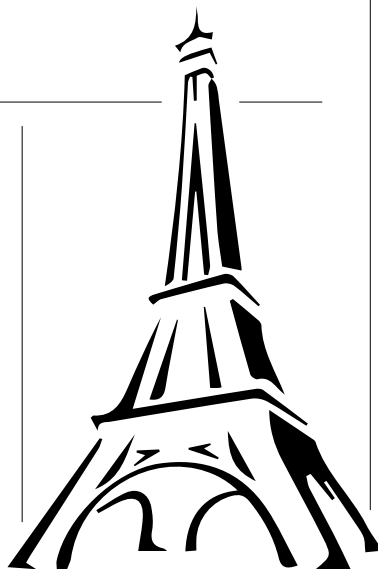

20 000 ton/år

Så mycket minskar koldioxidutsläppen tack vare investeringen i en ny biobränsleeldad mesaugn.

Bada i betong

65 000 kubikmeter betong kommer att gå åt under projektet. Det räcker till att fylla mer än 433 000 badkar.

11 000 ton maskinutrustning ska monteras. Det motsvarar 1,5 Eiffeltorn.

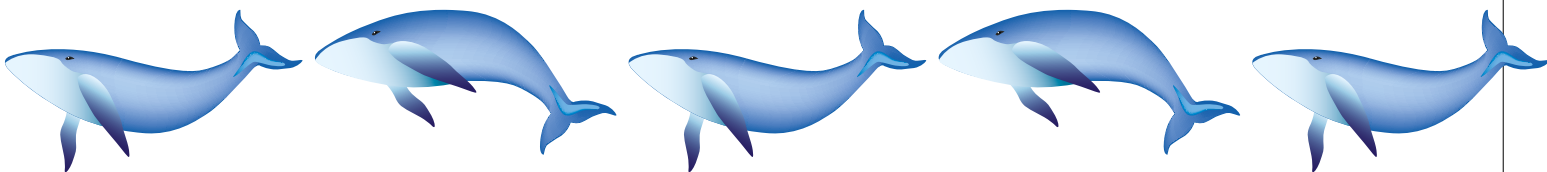
Ett och ett halvt varv runt jorden

Så långt räcker alla stockar som Obbola kommer att förbruka under ett år, om de läggs i en enda lång rad!

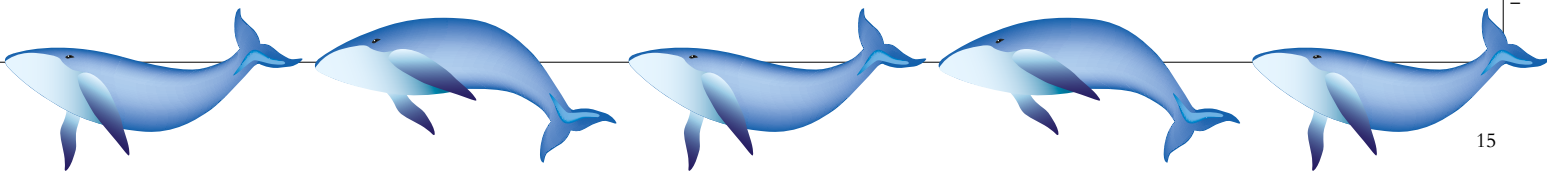
600-700 personer extra kommer att arbeta på Obbola under projektet. Normalt arbetar ca 300 personer här.

300 DÖRRAR SKA MONTERAS

man använder när man gjuter blåvalar väger.

Emil lastar virke med VR-teknik

– ger bättre säkerhet och arbetsmiljö

Från utsidan ser det ut som om kranarmen rör sig av sig själv när den greppar tag om grantimret och lägger ner det på timmerbilen. Men i själva verket styrs kranen från förarhytten. Där inne sitter Emil Norling och vickar försiktigt på styrspakarna medan han följer kranarmens rörelser i sina VR-glasögon.

– I början blev jag åksjuk, men nu vill jag inte vara utan HiVision™-kranen och VR-tekniken, säger han.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: PER-ANDERS SJÖQUIST

Emil Norling är tredje generationen som driver Norlings Åkeri i Gräninge i östra Ångermanland. Han har tre anställda och två Volvo-timmerbilar. De kör nästan uteslutande åt SCA och levererar virke till sågverk och industrier inom en radie på ca 25 mil. Just den här

morgonen har Emil redan hunnit med två körningar till Sundsvall och i dagens tredje och sista vända ska han leverera grantimmer till Tunadals sågverk.

– Det var nog givet att jag skulle köra timmerbil, säger Emil. Jag var inte särskilt gammal när jag började åka med pappa.

Men det var nära att företaget lades ner när Emils pappa fick sluta köra efter en olycka när Emil bara var 13 år.

– Som tur var hade mamma precis tagit lastbilskort så hon och våra medarbetare kunde driva åkeriet vidare tills jag successivt tog över. Det kändes väldigt bra. Nu sköter mamma administrationen och hoppar in som extraförare vid behov och pappa hjälper till med andra saker.

PROVA NY TEKNIK

Emil konstaterar att utvecklingen av timmerbilar har gått fort sedan hans farfar började för 80 år sedan. Då var bilarna enkla och man lastade virket för hand. I dag har en timmerbil många tekniska finesser som gör att både körning och lastning går smidigt och i hytten finns bekvämligheter som t ex sovplats, kaffekokare och kylskåp.

Emil tycker att det är spännande med ny teknik och därför funderade han inte särskilt länge när han fick frågan från krantillverkaren Hiab om att testa deras HiVision-kran som styrs med hjälp av VR-teknik.

– Jag hade testat det på mässor och tänkte att det

kunde vara kul att prova i verkligheten. Så vi fick låna utrustning till en bil i tre månader. I början var jag och Anton, som jag delar bil med, konstant åksjuka och vi ville bara ge upp. En medarbetare kallade tekniken för världens bästa bantningsmetod eftersom han inte åt sin matlåda på grund av illamåendet. Men sedan började hjärnan att vänja sig och efter ett tag så kändes det bara bra, berättar Emil och lägger till med ett leende:

– För dataspelsgenerationen är den här tekniken troligen inga problem. Min 12-åriga bonusson fixar det lätt! Vi andra behöver däremot en inlärningsperiod. Ibland kör min mamma som ersättare för mig och hon har inte heller några problem med tekniken, nu när hon väl har vant sig. Hon tycker att det är tyst och stilla!

SLIPPER LÄMNA HYTTEN

HiVision-kranen är utrustad med fyra kameror som är kopplade till VR-glasögon. Det gör att Emil kan se virket och manövrera kranen för att lasta virket – precis som om han hade suttit i en vanlig kranhytt, men med den stora skillnaden att han slipper lämna förarhytten under lastningen.

Istället hoppar han bara över till passagerarstolen, där kranreglagen är monterade, och sätter på sig VR-glasögonen. Efter lastningen ger han sig ut för att fästa kedjorna över lasten och kontrollera att allt ser bra ut innan han kör iväg.

– Att lasta virke med VR-tekniken går lika snabbt och effektivt som att göra det från en vanlig kranhytt. Men utan vanlig kranhytt kan jag lasta lite mer och dessutom finns det fler fördelar med den här tekniken. Ar-

betsmiljön är betydligt bättre och ökad säkerhet är ett stort plus, konstaterar Emil.

– Man är mer skyddad i lastbilshytten om till exempel en timmerstock skulle ramla loss från kranen. Och på vintern slipper jag frysa eftersom hytten är uppvärmd. På sommaren kan jag nyttja luftkonditioneringen och behöver inte klättra in i en stekhet kranhytt där man knappt kan röra vid spakarna. Dessutom slipper jag skrammel och skakningar som man utsätts för i en kranhytt.

VILL INTE VARA UTAN

När Emils provperiod var över valde han att köpa HiVision-kranen till en av sina bilar.

När Emil ska lasta virke flyttar han över till passagerarsätet och sätter på sig VR-glasögonen. Med hjälp av manöverspakarna styr han sedan timmerkranen utan att behöva lämna hytten.

HiVision-kranen är utrustad med fyra kameror som är kopplade till VR-glasögonen. På så vis får föraren en live vidvinkelbild presenterad för sig.

➡ – Utrustningen är inte dyrare än en vanlig kranhytt. Fast jag vet inte än om vi ska skaffa samma utrustning till den andra bilen, det måste de förarna få tycka till om. Men personligen vill jag inte vara utan HiVision-kranen.

Vad Emil vet så är han ensam om att nyttja den här tekniken, av alla åkare som kör för SCA.

– Fast jag märker att intresset är rätt stort och jag får en hel del frågor från andra förare. Och när jag har lämnat virke på industrierna så har intresserade truckförare velat prova VR-glasögonen.

Emil trivs bra med sitt jobb och att driva företaget, även om det kan vara stressigt och många arbetstimmar. Och när han fick barn för ett år sedan började han tänka mer på säkerheten.

– Förr kunde jag slarva med bältet ibland, men det gör jag aldrig nu. Jag tycker att SCAs utbildningssatsning ”Inte en till”, som har som mål att minska antalet

olyckor med timmerbilar, är jättebra. Nu har vi verkligen fokus på frågan.

– Sedan ligger SCA i framkant av alla bolag när det gäller att serva vägarna, sanda och hjälpa till vid problem, vilket är bra. Och jag uppskattar SCAs logistiksystem GATA som bland annat visar var andra timmerbilar kör, för på så sätt kan vi undvika besvärliga möten på smala vägar.

LJUS FRAMTID

Emil ser ljus på framtiden. Numera har han tvåårskontrakt med SCA vilket ger en viss långsiktig trygghet, och tack vare sina duktiga medarbetare flyter arbetet på.

– Det är en härlig känsla att köra timmerbil. Visst, vintertid är det inte alltid så roligt men när våren kommer och dagarna blir ljusare, då är det som bäst.

FAKTA: VR och HiVision

VR står för virtual reality, virtuell verklighet. Hiabs HiVision-kran använder VR-teknik så att föraren kan manövrera kranen från lastbilshytten tack vare de fyra kameror som är monterade på kranen.

Kamerabilderna projiceras i VR-glasögonen och ger föraren en 240-gradersvy i realtid, så att lastningen av timmerbilen sker precis som om han eller hon skulle ha suttit och lastat från en vanlig kranhytt.

Ny FSC®-standard börjar gälla i juli

Från och med 1 juli i år börjar en ny FSC-standard att gälla. Två nyheter är att FSC börjar lägga större vikt vid sociala intressen och vid områden som brukas med anpassade metoder.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON
FOTO: JONNA JINTON

FSCs AMBITION ÄR ATT utveckla regler för ett ansvarsfullt skogsbruk, i dialog mellan olika intressenter. Nu har en ny standard tagits fram, som ersätter standarden från 2010. Den största förändringen

är att kraven på hänsyn till miljöintressen och sociala intressen har stärkts.

INTE SÅ DRAMATISKT

Tidigare var kravet att sätta av minst fem procent av den produktiva marken för naturvårdsändamål. Det kravet har nu kompletterats med ett krav på att ytterligare fem procent ska avsättas eller skötas med anpassade metoder för att bevara och utveckla naturvärden eller sociala värden. Anpassat brukande kan till exempel innebära förstärkt hänsyn, kontinuerligt skogsbruk eller att ta social hänsyn i ett område som används för friluftsliv.

– Det kan låta dramatiskt med de kompletterande fem procenten, men jag tror att många skogsägare redan uppfyller kraven, så i praktiken blir det nog inte en

så stor förändring, säger Andreas Renöfalt, skoglig specialist vid SCA, och fortsätter:

– På SCA bedömer vi att vi troligen har uppfyllt det kravet sedan länge. På en del objekt lämnar vi förstärkt hänsyn och på andra jobbar vi med hyggesfria metoder, till exempel i fuktiga och svårförädlade sumpskogar.

GLÄDJANDE UTVECKLING

SCA är positiva till den nya standarden och menar att det är glädjande att man nu lyfter upp skogens sociala värden, och inte bara fokuserar på naturvärden.

– Den nya standarden öppnar också upp för ett skogsbruk som inte är så svartvitt. I stället går man mot ett skogsbruk där man i högre grad kan kombinera bevarande med virkesproduktion, säger Andreas.

Den nya standarden gäller i dagsläget alla certifierade skogsägare, såväl stora som små, men FSC kommer att ta fram kompletterande regler för att underlätta för skogsägare som äger mindre än 1 000 hektar.

Hallå där!

Helene Larsson på Prosilva, som SCA samarbetar med för certifiering av privata skogsägare.

Kommer kravet på de kompletterande fem procenten att gälla även för små skogsägare?

– Ja, det kommer det att göra, men det är ännu inte helt klart vad som kan räknas in i arealen. Så fort vi vet mer kommer vi att gå ut med information till alla som är certifierade via oss. Det här är den enda riktigt stora förändringen som direkt berör skogsägare med små innehav. Men även om det är en stor förändring kan det vara så att många skogsägare redan uppfyller de nya kraven.

Hur påverkas skogsbruksplanerna för de som är FSC-certifierade?

– Skogsägarna kommer att behöva justera sina skogsbruksplaner för att de ska stämma överens med de nya reglerna rörande avsättningar. Man behöver inte göra en helt ny plan, utan en planerare kan göra ett tillägg. Men det går inte att göra tillägget förrän vi har fått mer information om hur den nya standarden ska tillämpas.

Jörgen Bendz, SCAs virkeschef

Hög efterfrågan på virke trots lågkonjunktur

Hur är läget på virkesmarknaden?

– Skogsindustrin är inne i en lågkonjunktur och det råder en stor osäkerhet i hela branschen. Flera sågverksaktörer i Sverige har anpassat produktionen och tagit stopptid, främst under helger.

Hur ser det ut för SCA?

– Trots att konjunkturen gör att efterfrågan på produkter som sågade trävaror och papper minskar generellt sett, så producerar våra industrier och sågverk för fullt. Dessutom minskar våra virkeslager, även om det är från en mycket hög nivå. Det betyder att vi har ett fortsatt stort behov av råvara.

Under 2019 slog vi nytt rekord när det gäller inköp av virke från privata skogsägare. Det är glädjande att så många skogsägare vill samarbeta med oss. Det är också roligt att vår satsning med nya kontor och virkesköpare i Häl-

singland och Härjedalen är framgångsrik och att vi får så positiva reaktioner från skogsägare.

Sedan kan vi glädjas åt att Östrands massabruk går som tänkt. I januari satte fabriken ett nytt produktionsrekord, vilket är jättekul. När produktionen ligger i topp så förbrukar Östrand närmare 15 000 m³ virke – varje dygn!

Och så håller SCA på med expansionen av Obbola och ett nytt justerverk i Bollsta sågverk?

– Ja, vi fortsätter att investera för att ha effektiva industrier som verkligen kan ta vara på virket och sätta värde på Norrlands skogar. Satsningarna betyder att vi kommer att ha ett fortsatt stort behov av råvara för en lång tid framöver.

Har den milda vintern påverkat tillgången på råvara?

– Det har varit besvärligt på vissa håll, men tjälen kom tidigt i Norrland så avverkningsarbetet har i stort sett kunnat rulla på bra, trots värmeknäpparna. Med vårt stora verksamhetsområde kan vi alltid flytta maskiner till områden med bättre förhållanden. Däremot har våra virkestransporter haft det besvärligt med halka, men genom att ta ner hastigheten och sanda mycket så har det gått bra.

Vad händer med importen av virke när marknaden viker?

– Importen har redan minskat drastiskt, även om vissa aktörer köper granbarkborreskadat virke från Centraleuropa. Men vi köper helst virke från norra Sverige, från skogsägare som äger skog i närheten av våra industrier. Importen är ett komplement när den råvaran inte räcker till.

Bra koll på din skogsekonomi med Skogsvinge

Med SCAs digitala tjänst Skogsvinge får du en bra översikt över dina virkesaffärer och din skogsekonomi. Du får enkelt fram allt du behöver – vare sig du vill ha en snabb överblick eller hitta detaljerad information om en specifik affär.

UNDER RUBRIKEN ”Min ekonomi” i Skogsvinge kan du se alla dina kontrakt och slutregleringar och följa dina ekonomiska transaktioner. Här finns också alla årsbesked sedan 2017 samlade och du kan följa dina kontrakt och slutreg-

leringar några år bakåt i tiden.

Du kan även tydligt se hur mycket pengar som SCA har kvar att betala ut till dig och begära utbetalning om du vill.

Och vill du ändra dina kontaktuppgifter eller begära utbetalning till ett annat konto än ditt vanliga så löser du det enkelt med bara ett par klick – och en säker bekräftelse med hjälp av ditt BankID.

– Ekonomisidorna är en viktig del av Skogsvinge och vi strävar hela tiden efter att utveckla tjänsten så att den ska vara så lätt som möjligt att använda, berättar Victoria Lehnberg som arbetar med att utveckla Skogsvinge.

Rådgivning på distans

Bor du långt från din skog eller har du inte tid att ta dig ut? Genom att nyttja Skogsvinge kan du och din virkesköpare sitta på var sitt håll och över telefon diskutera behoven för dig och din skog samtidigt som ni ser samma saker i Skogsvinge.

FÅNGA ROVFÅGLAR

– med din kamera

Den maffiga kungsörnen landar nästan ljudlöst och börjar kalasa på köttresterna som ligger utlagda vid kanten av en myr. På respektfullt avstånd sitter några kråkor och tittar på. Och drygt 15 meter från matplatsen följer Patrik Larsson och Jimmy Hakola uppvisningen från sitt nybyggda gömsle.

– Nu satsar vi på att få hit fotointresserade gäster. Det blir ett bra komplement till det skogsvårdsföretag som jag driver under barmarkssäsongen, säger Patrik.

TEXT: MISAN LINDQVIST • FOTO: JIMMY HAKOLA

Duvhök

Bröderna Patrik och Jimmy bor i Orrböle strax utanför Nyåker i södra Västerbotten. Skogen betyder mycket för dem – både som inkomstkälla och som fritidsintresse. Patrik har en egen skogsfastighet och älskar att jaga. Han driver dessutom företaget Larssons skogsvård, med Jimmy och tre till anställda, och de jobbar främst med röjning åt SCA. Jimmy gillar att fotografera på fritiden och för honom erbjuder skogen mängder av motiv.

– Det var Jimmys intresse för fotografering som väckte tanken på att göra rovfågelsfotografering till en affärsidé. Han hade ett litet gömsle här i närheten, där bara han och objektivet fick plats, och jag tänkte att det här kan vi vidareutveckla, berättar Patrik.

– Jag har fotat i över 15 år och hållit på med gömslen i 10 år, säger Jimmy. Det är häftigt att kunna komma så nära rovfågarna och det är roligt att kunna erbjuda andra den möjligheten. Jag vet att många gärna vill fota just rovfåglar och åker runt för att få fota dem i olika miljöer.

GÖMSLE PÅ MYREN

Gömslet ligger vid kanten av en myr på Patriks fastighet. Det består av en stuga på 30 kvadratmeter, som främst är byggd av återvunnet material från en gammal ladugård. Stugan har ett stort rum med intilliggande dass. Längs med ena långsidan i det största rummet finns sex specialgjorda öppningar för kamera-

objektiven med tillhörande fönster att spana ut genom. Stugan värms med gasol, så ingen behöver frysa, och om man blir trött så finns det sängar.

– För att kunna spana på rovfåglar måste man gå in i gömslet tidigt på morgonen medan det fortfarande är mörkt och sedan lämna det först när det blir mörkt igen på eftermiddagen. Rör man sig ute i dagsljus så skrämmer man iväg fåglarna och det kan dröja länge innan de kommer tillbaka, förklarar Jimmy.

KUNGSÖRN OCH HAVSÖRN

Jimmy och Patrik har lagt ut kött sedan december i fjol och har nu en stadigt återkommande skara hungriga fåglar, där kungsörn, duvhök och havsörn är de mest prominenta gästerna.

– Rovfågarna är verkligen olika till sättet. Kungsörnen är mer aktiv. Den hoppar mellan grenarna, flyger ner och äter lite, drar sig tillbaka till ett träd för att sen återkomma för lite mer mat. Duvhöken är fruktad av alla mindre fåglar, så när den är på väg blir det helt fågeltomt och knäpptyst i området. Den breder gärna ut vingarna över köttet för att betona att ”den här maten är min”, berättar Jimmy.

– Havsörnen är däremot mer klurig och avvaktande. Den kan sitta i en talltopp i flera veckor och spana på maten och andra som äter, utan att göra något. Och sedan dimper den bara ner en vacker dag. Det är som att den vill ha koll på läget innan den tar för sig.

När rovfågarna inte är på plats så kan man få se korpar, kråkor, lavskrikor och andra fåglar som gärna äter av maten.

LÄTT ATT FOTOGRAFERA

För att det ska vara möjligt att ta fina bilder av fåglarna har Jimmy byggt ett matbord med förhöjda ben. Bordets ena sida har försetts med en grov stock så att fåglarna kan sitta och äta på den med maten framför sig. Runt matbordet finns det några naturliga sittplatser, men Jimmy har även stuckit ner kraftigare grenar i myren och de fungerar som fina sittpinnar.

– Jag vill att fåglarna ska komma upp en bit från

Jimmy Hakola

Patriks och Jimmys gömsle ligger vid utkanten av en myr, långt från vägar och bebyggelse. Gästerna får åka skoter hit.

marken så att de hamnar i höjd med objektiven, för då blir det fotovänligt. Om fåglarna måste äta på marken får man inga bra bilder, säger Jimmy och tillägger:

– Den perfekta fågelbilden är en rovfågel som flyger och så har man fått skärpan på ögat. Det var en skön känsla när jag väl satte den.

HELHETSUPPLEVELSE

Patriks affärsidé är att erbjuda en helhetsupplevelse för besökarna, med transfer, bekvämt boende och skotertur ut till gömslet. Under besöket ingår det mat med lokal förankring. Fågelspaningen pågår under vintermånaderna, när man kan ta sig till gömslet i mörker.

– Vi kallar oss för Epic Nature Sweden och det ska vara toppklass. Vi samarbetar med Visit Umeå och tänker oss även utländska gäster. Vi har redan en researrangör från Holland som är intresserad.

– Att spana på fåglar och fota dem kräver ju att man har tålamod och kan vara tyst, och även hålla sig vaken, säger Jimmy. Därför är det inte lämpligt att ha med sig småbarn, men annars är både unga och vuxna välkomna – oavsett om man är proffsfotograf eller glad amatör.

Att lägga ut mat som lockar till sig djur kallas åtel.

– Vi får benfria slaktrester från ett slakteri så att vi vet att köttet är besiktigt. En back väger ca 20 kilo och om det är kallt ute så räcker det flera dagar eftersom köttet fryser ihop och fåglarna får kämpa lite för att komma åt det. Är det däremot varmt så åter de upp köttet i ett nafs och då får vi lägga ut mer mat, säger Patrik.

I år firar Patrik tioårsjubileum för sitt skogsvårds-

företag. Han ser idén med gömslet som ett bra komplement.

– Inom skogsvårdsbranschen är det ont om jobb på vintern. Nu kör jag en del skogsmaskin under vintermånaderna och Jimmy jobbar på en matbutik, men med gömslet får vi ytterligare ett ben att stå på och jag kan dra nytta av min skog på fler sätt. Det känns bra.

Läs mer på:
epicnaturesweden.com

Patrik Larsson

På en ung havsörn är näbben mörk medan en äldre örn får en knallgul näbb.

**Vinn
ett besök
i gömslet!**
Läs mer på
sidan 34.

SCA bidrar till studie om digitalt skogsbruk

Bilden är en visualisering av ett 3D-punktmoln, där varje punkt representerar en plats där laserljuset från en laserstråle har reflekterats.

VISUALISERING: JOHAN HOLMGREN/SLU

SCA deltar i forskningsprojektet Mistra Digital Forest som ska göra skogsbruket mer digitalt. Ett effektivare och mer miljövänligt skogsbruk är några av målen.

SCA ÄR EN AV PARTERNA i projektet och bidrar med 50 000 hektar mark som fungerar som försöksområde till studien Skoglilla fakta. Studien ska ta reda på vilka metoder som kan ge bättre data om skogen.

– Den digitala utvecklingen är jätteviktig för SCA och för skogsbruket generellt och det är viktigt att ligga i framkant, säger Ola Kårén, SCAs skogsvårdschef.

På försöksområdet har SCA och SLU gjort olika skanningar med bland annat flygplan och markburen skanning. Forskarna analyserar nu all data för att kunna utvärdera vilka metoder som kan användas för att få fram information som är till allra mest nytta för skogsbruket.

– Om vi får fram bättre data om Sveriges skogar kan det bidra till ett mer effektivt och miljövänligt skogsbruk. Det gäller t ex mer effektiv användning av råvara, maskiner och produkter från skogen, poängterar Magnus Bergman, skogsteknisk chef vid SCA.

– I framtiden skulle vi kunna välja ut specifika träd till olika produkter – redan ute i skogen! Och om vi t ex vet positionen på träden skulle vi kunna automatisera vissa åtgärder som markberedning och avverkning, säger Magnus.

Man skulle också kunna anpassa skötseln av skogar ännu bättre så att man gör rätt åtgärd i rätt tid, vilket bland annat ökar värdet på skogen, och bidrar till bättre miljöhänsyn.

Fjärrstyrda fordon på virkesterminaler

Det branschöverskridande forskningsprojektet "Remote timber" ska testa en fjärrstyrd virkeslastare. Tanken är att kunna öka tillgängligheten på virkesterminaler och effektivisera logistiken.

FOTO: CHRISTINE GRAFSTRÖM

Projektgruppen för Remote Timber besökte Volvo i Eskilstuna för att titta på den lastare som ska testas av SCA.

I PROJEKTET ska man se om arbetet på virkesterminalerna kan bli mer effektivt genom att utveckla ny teknik för att fjärrstyra lastare. Målet är att en enda operatör ska kunna ta hand om lastning och lossning på flera virkesterminaler.

Projektet leds av Mittuniversitetet i nära samarbete med SCA, Skogforsk, Volvo, Biometria och Telia. Man ska testa en fjärrstyrd virkeslastare, 5G-teknik och avancerad kamera-teknik.

– Volvo har levererat själva försöksmaskinen och nu bygger man på den och sätter in den teknik som behövs hos Volvo i Eskilstuna. När tiden är mogen kommer maskinen att testas på vår virkesterminal i Torsboda, utanför Sundsvall, säger Lars Noland, logistikchef, SCA Skog.

Kraftsamling för fossilfria transporter

Skogsindustrins lastbilstransporter ska bli fossilfria. Nu kraftsamlar SCA tillsammans med flera tunga aktörer i ett gemensamt projekt.

PROJEKTET KALLAS "Accelererad omställning till fossilfria transporter i skogssektorn" och ska skynda på innovationer för att nå klimatmålet att utsläppen från transporter ska vara noll år 2045. Projektet ska föreslå nya system och kombinationer av tekniker som bör prövas i konkreta demonstrationsprojekt.

Rätt råd

räddar din
skogsekonomi

De ekonomiska förutsättningarna är speciella för den som bedriver skogsbruk. Eftersom man ofta får ojämna intäkter kan man få betala en väldigt hög skatt.

– Men om man använder de verktyg som finns brukar man få till en bra skattesituation. Ofta kan man sänka skattesatsen från 65 procent till 30 procent, och i många fall ända ned till noll. Så ta hjälp med ekonomin – det brukar löna sig, tipsar Linda Sundgren vid SkogensHus.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON
FOTO: PER PETTERSSON

Skatteplanering är ett ord som klingar illa i många öron.

– Det kan låta som att man gör något fult och inte vill betala in skatt till välfärdssystemet. Men det handlar inte om det, utan om att man använder sig av de verktyg som finns för att betala lägre skatt, säger Linda.

Eftersom inkomster och utgifter kommer så ojämnt inom skogsbruket är det viktigt att planera. Man kan få stora intäkter ett år och sedan har man kanske bara utgifter i 30 år framöver.

– De flesta andra företagare har intäkter och kostnader ganska jämnt spridda över åren och får därmed helt

andra förutsättningar. För att skogsägare ska få en liknande – och mer rättvis – skattesituation finns det en rad verktyg som man kan använda sig av.

Men för att få ner skatten till en rimlig nivå krävs det ofta både kunskap och tålamod.

– Regelverket kring skatter är komplicerat. Att vända sig till en ekonomisk rådgivare brukar därför vara en god investering, om man inte själv är väldigt insatt i skattefrågor. Det handlar ju ofta om stora summor. Har man gjort en större avverkning och kan få ner skattesatsen rejält för intäkten så får man en hel del extra pengar i plånboken.

Ofta behövs också en långsiktig plan för att få till en riktigt bra lösning.

– Ja, det brukar krävas tålamod. Om man inte behöver ta ut så mycket pengar direkt, utan kan planera över en längre tidsperiod går det ofta att få till en bättre lösning, säger Linda som här bjuder på en grundkurs i skogsekonomi.

Bakom varje framgångsrik skogsägare finns en duktig ekonomisk rådgivare...

Linda Sundgren,
skatteexpert på
SkogensHus

INKOMSTER BESKATTAS OLIKA

Först och främst är det bra att känna till att det finns tre olika inkomstslag och att de beskattas olika.

1 INKOMST AV TJÄNST

Lön, pension, a-kassa m m.

På inkomst av tjänst betalar man kommunalskatt. Om inkomsterna hamnar över den så kallade brytpunkten (504 400 kr för 2019) betalar man även statlig skatt.

2 INKOMST AV NÄRINGSVERKSAMHET

Inkomster från enskild näringsverksamhet, som t ex skogsverksamhet.

För överskott från näringsverksamhet betalar man kommunalskatt och eventuell statlig skatt. Dessutom betalar man sociala avgifter och egenavgifter. Det är som att ta ut lön från verksamheten och eftersom "du är din egen arbetsgivare" blir egenavgifterna din inbetalning till pension, sjukförsäkring o s v.

Man hamnar minst på 47 procents skatt. Om man kommer över brytpunkten för statlig skatt betalar man minst 65 procents skatt.

3 INKOMST AV KAPITAL

Ränteinkomster och vinst vid försäljning av fastigheter m m. Det går även att föra över en del av inkomsterna från skogsbruket hit.

För inkomster av kapital betalar man alltid 30 procent i skatt, oavsett hur stora inkomster man har.

TJÄNST OCH NÄRINGSVERKSAMHET SLÅS IHOP

När det gäller inkomster från tjänst och inkomster från näringsverksamhet slås de ihop, så att beskattningen beräknas utifrån den sammanlagda summan. Och eftersom vi betalar mer skatt ju mer vi tjänar, blir skattesatsen hög de år en skogsägare får stora inkomster från sin skog.

– Om man gör en avverkning och tar ut hela summan under ett år så får man ofta betala riktigt mycket skatt. Av en miljon kronor kan skatten bli 650 000 eller ännu mer, säger Linda.

En viktig del i planeringen är därför att sprida ut inkomsterna över flera år och att matcha intäkter mot utgifter. Det gör man främst genom att använda sig av betalplaner och skogskonon. En annan viktig del är att använda sig av räntefördelning och flytta över inkomster till det tredje inkomstslaget – inkomst av kapital. Då blir skattesatsen väsentligt lägre eftersom man alltid betalar 30 procent i skatt, oavsett hur höga inkomster man har.

Så här fungerar skatteverktygen! Se nästa uppslag

47-65 % skattesats

Inkomst av
enskild
näringsverksamhet

Inkomst av
tjänst eller
pension

30 % skattesats

Inkomst av
kapital

Inkomster från skogsbruket räknas som inkomst av enskild näringsverksamhet och läggs ihop med din inkomst från tjänst eller pension. Skatten kan bli uppemot 65 procent och ibland ännu mer. Med räntefördelning kan man flytta en del inkomster till inkomst av kapital och därmed sänka skattesatsen till 30 procent.

BETALPLAN OCH SKOGSKONTO – fantastiska instrument

Med betalplan och skogskonto kan man fördela skogsinkomsterna över flera år, för att slippa de högsta skattesatserna.

– De är otroligt bra instrument!

Och om man kombinerar dem så kan man skjuta upp inkomsterna, och därmed beskattningen, över väldigt många år, säger Linda.

Hur fungerar en betalplan?

– När du säljer virke har du möjlighet att göra upp med köparen om att dela upp utbetalningarna. Sedan deklarerar du bara för de pengar som du tar ut från betalplanen under respektive år. Kravet är att man delar upp utbetalningarna på minst två år, men ofta delar man upp det på en längre tidsperiod än så. Det finns inte någon maxgräns för hur många år framåt en betalplan får sträcka sig.

Vid vilken typ av affärer kan man göra en betalplan?

– Du kan upprätta en betalplan när du säljer skog i form av en avverkningsrätt. Däremot har du inte rätt till en betalplan när du säljer leveransvirke, alltså virke som du har avverkat själv.

Vad bör man tänka på när man upprättar en betalplan?

– Fundera över vilka utgifter du har i ditt skogsbruk de kommande åren och planera så att du får utbetalningarna de år som du har utgifter. Det är alltid bra ur skattesynpunkt att matcha inkomster och utgifter. Men det är inte hela världen om du behöver ändra din planering. Tidigare fick man betala skatt för hela summan direkt ifall man avvek från betalplanen, men så är det inte längre.

Det är inget krav att betalplanen ska vara skriftlig, men det rekommenderar jag starkt. Och om du gör virkesaffärer med en mindre aktör bör du inte göra en betalplan som sträcker sig över mer än några få år. Det finns risk att du förlorar dina pengar om köparen går i konkurs.

Hur fungerar ett skogskonto?

– Det är ett annat sätt att fördela skogsinkomster över flera år. Om du gör en avverkning kan du sätta in likviden på ett skogskonto på banken och får då rätt att göra avdrag för insättningen i din deklaration. Pengarna redovisas som intäkt först när du tar ut dem från kontot.

Du startar ett nytt skogskonto varje år du får intäkter som du vill sätta in.

Hur mycket får jag sätta in?

– Om du säljer en avverkningsrätt får du sätta in max 60 procent av nettot. Resterande 40 procent ska tas upp till beskattning i deklarationen, men kan exempelvis matchas mot kostnader eller räntefördelas. Detsamma gäller när du får ersättning från ett försäkringsbolag om du till exempel har drabbats av en storm. Om du avverkar själv och säljer leveransvirke får du sätta in 40 procent av köpeskillingen.

Hur länge kan jag ha kvar pengarna på kontot?

– Man får behålla ett skogskonto i högst tio år. Fyra månader efter insättningen kan du ta ut hela summan eller en del av den, men det är viktigt att uttagen görs på ett genomtänkt sätt. Om du och din ekonomiska rådgivare har gjort en långsiktig planering för ekonomin brukar uttagen från skogskonton vara en central del, och oplanerade uttag kan ge en sämre skattesituation. Därför är det alltid bra att höra sig för med sin rådgivare.

Är det något särskilt man bör tänka på?

– Vänta tills deklarationen är klar innan du sätter över pengar till skogskontot. Man får inte sätta in pengar så att det blir ett underskott i verksamheten. Tänk också på att ta ut pengar från det äldsta kontot först.

Hur kan jag kombinera betalplan och skogskonto?

– När du tar ut pengar från betalplanen kan du sätta in dem på ett skogskonto. Det är ett utmärkt sätt att fördela dina inkomster över många år och på så sätt få en bättre skattesituation!

Så mycket kan det skilja

Elisabet och Malin har sålt var sin avverkningsrätt för 500 000 kronor. Båda har en lön som ligger precis på brytpunkten för statlig skatt. De kommande 10 åren har de kostnader för sitt skogsbruk på 300 000 kronor, inklusive markberedning och plantering. Varje år har de också 20 000 kr i fasta kostnader i skogsverksamheten.

ELISABET PLANERAR INTE utan deklarerar 500 000 kr i skogsinkomst år 1. Hennes överskott år 1 blir då 480 000 kr som läggs på toppen av hennes lön och hon får skatta 312 000 kr på skogsinkomsten.

MALIN ÄR FINURLIG och upprättar en betalplan som sträcker sig över 4 år. Årligen betalas 125 000 kr ut. Varje år sätter hon in 75 000 kr av de pengarna på skogskonto, eftersom hon vet att hon kommer att ha kostnader på sammanlagt 300 000 kr under de kommande tio åren, inklusive markberedning och plantering. Malin får varje år ett överskott på 50 000 kr som hon matchar mot de årliga fasta kostnaderna i verksamheten om 20 000 kr.

Resterande 30 000 räntefördelar hon fram varje år och betalar då totalt 36 000 kr i skatt för de fyra åren. Ingen del av skogsinkomsten hamnar på toppen av hennes lön.

SKILLNADEN I SKATTEUTTAG ÄR MARKANT. Elisabets skatteuttag är 312 000 medan Malins är 36 000 kr. Det skiljer alltså hela 276 000 kr!

RÄNTEFÖRDELNING

– ta ut pengar med 30 procent skatt

När du har bestämt hur du vill fördela dina skogsinkomster över åren med hjälp av betalplan och skogskonto kan du fundera på att använda dig av räntefördelning. Då betalar du 30 procents skatt för pengar som du tar ut från verksamheten.

– Räntefördelning är ofta bra om man vill använda pengarna privat, säger Linda.

Hur fungerar räntefördelning?

– Genom räntefördelning flyttar du inkomster från inkomstslaget näringsverksamhet till inkomstslaget kapital. Man kan säga att det motsvarar den möjlighet som aktiebolag har att ta ut utdelning till låg beskattning. Vid räntefördelning betalar man alltid 30 procent i skatt, men nackdelen är att pengarna inte är pensions- eller sjukpenninggrundande.

Hur stor del får jag ta ut som räntefördelning?

– Det beror på hur mycket eget kapital som finns i företaget, alltså skillnaden mellan tillgångar och skulder. Ju mer kapital du har, desto mer får du ta ut som räntefördelning. Till tillgångarna räknas till exempel fastigheten, företagskonto och 50 procent av de pengar du har på dina skogskonton. Om du har ett banklån så är det en skuld som minskar möjligheten till räntefördelning. De flesta tycker att beräkningen kring räntefördelning är ganska krånglig, så här är det ofta bra att ta hjälp.

Det du inte nyttjar av din räntefördelning under ett år får du spara till kommande år. Sparad räntefördelning får dessutom räknas in i kapitalet framöver. Det går ofta att planera så att man har bra möjlighet till räntefördelning den dag man vill utnyttja det.

För vilka passar det bra att ta ut pengar genom räntefördelning?

– Räntefördelning är ofta väldigt bra om man inte lever av sin skogsfastighet, utan har ett jobb och ser intäkterna från skogen som en sidoinkomst. Då har man sin pension och sjukpenning tryggad genom anställningen och är oftast intresserad av att ta ut skogsinkomsterna till så låg skatt som möjligt.

Om man lever av sin fastighet ska man däremot tänka sig för. Ofta är det klokt att först och främst ta ut pengar som inkomst av näringsverksamhet, så att man får en bra pension och trygghet om man skulle bli sjuk.

Vid vilka tillfällen är det lämpligt att utnyttja möjligheten till räntefördelning?

– Det är ofta lämpligt när du vill utnyttja pengarna privat. Om du däremot ska återinvestera pengarna i skogsverksamheten finns det andra verktyg som är bättre.

Hur är det med expansionsfond och periodiseringsfond?

– Periodiseringsfond och expansionsfond är till exempel bra när man vill sätta av pengar till framtida investeringar i verksamheten. De kan även vara bra att nyttja om man lever av sin verksamhet och skattar fram pensions- och sjukpenninggrundande inkomst, men vill ligga på en jämn inkomstnivå över åren och undvika att hamna över brytpunkten för statlig skatt.

Men man ska verkligen veta vad man gör ifall man använder sig av de här verktygen, annars kan man ställa till det för sig själv. Rätt använda kan de emellertid vara riktigt bra!

Outnyttjade marker kan ge nytt liv i skogen

FOTO: SUSANNA BERGSTRÖM

SCA och SLU hoppas att de skadade tallarna ska skynda på processen att skapa naturvärden i tallskogar.

Tallskogar på impediment, det vill säga marker där skogen växer långsamt och inte får avverkas, kan bli en fristad för hotade arter. Det tror SLU-forskaren Mats Dyneisus som med SCAs hjälp återskapar livsmiljöer med döda och skadade tallar och studerar vilken nytta det gör för olika skalbaggar.

– **DET FINNS EN OUTNYTTJAD** naturvårdsmöjlighet i impediment. Det som är bra med impediment är att de inte inkräktar på skogsbrukets behov av råvara. Dessutom står träden glest, vilket ger en ljus och solig miljö som gynnar många arter som är beroende av död och skadad tallved liksom värme, säger Mats.

I höstas samlade Mats in insekter med hjälp av 80 insektsfällor som hade satts upp inom fem SCA-områden i Västerbotten och Ångermanland. Tanken är att studera hur vedlevande skalbaggar påverkas av olika åtgärder. Sedan har SCA ringbarkat och på så vis dödat över 300 tallar, för att skynda på nybildningen av död ved, och dessutom har man katat, det vill säga barkat av en del av stammen, på över 800 tallar för att skapa kådrik ved.

Sommaren 2021 ska fällorna sättas ut igen på samma platser och man hoppas då hitta många fler av de skalbaggar som man vill gynna.

Skulle det visa sig att åtgärderna fungerar så är det här en naturvårdsåtgärd som SCA och andra markägare kan göra och på så vis använda sina impediment till något viktigt.

– Normalt sett tar det mycket lång tid för naturen att skapa naturvärden i tallskogar. Men här kan vi förhoppningsvis skynda på processen för att skapa viktiga livsmiljöer för olika arter, säger Mats.

SCA fortsätter att värna om ortolansparven

SCA har gjort nya åtgärder för att gynna den mycket sällsynta ortolansparven. Ett par hyggen i Ångermanland har fått 200 gropar med blottad mineraljord, vilket ska göra det lättare för sparven att skydda sitt bo och hitta mat åt ungarna.

SOMMAREN 2019 inventerade länsstyrelsen ortolansparvar i Ångermanland med hjälp av duktiga ornitologer och personal från SCA. Ortolansparven trivs där det finns påverkad mark med blottad mine-

FOTO: JAN LINDSTRÖM

raljord, och genom att leta på hyggen som hade blivit markberedda för några år sedan hittades sjungande hanar på drygt nio av SCAs hyggen.

– Men på två av dessa hyggen höll marken på att växa igen med gräs och sly, vilket gör det svårt för ortolansparven att hitta mat. Det fanns inte heller

några andra lämpliga hyggen i närheten som fåglarna skulle kunna flytta till istället. Därför beslutade vi oss för att gräva ungefär 100 gropar per hygge för att få fram mineraljord och på så sätt hjälpa ortolansparvarna, säger Askia Sandberg vid SCA i Ångermanland.

GRÄVT GROPAR

Till våren kommer den blottade mineraljorden förhoppningsvis att göra det lättare för ortolansparven att hitta insekter åt sina ungar så att de överlever och kan bilda nya revir i närheten.

– SCA har gjort liknande åtgärder på ett par hyggen i Medelpad. Där kunde man sommaren efter höra betydligt fler ortolansparvar sjunga, så vi hoppas att även våra åtgärder ger resultat, säger Askia.

NYTT FRÅN NORRPLANT

Snart dags att plantera

RÄTT PLANTA FÖR DIN SKOG

SCA odlar drygt 100 miljoner plantor varje år vid sina två plantskolor. Med marknadens bästa frömaterial och vår unika metod som gör att plantorna slipper deformerade rötter, erbjuder vi plantor med bra växtkraft. Vi hjälper dig också att välja den plantsort som passar allra bäst i just din skog.

SUPERPOT: En större planta som nu finns som både tall och gran. SuperPot passar på marker med stor konkurrens från annan vegetation. Den passar också bra när du ska återplantera jordbruksmark och när du behöver göra en hjälpplantering för att komplettera en förnygring.

JACKPOT: En trotjänare som ger träd som står stadigt i framtiden. JackPot finns som gran, tall, contortatall och lärk. Den passar på marker som är riktigt bördiga, har stor konkurrens av vegetation eller saknar markberedning.

POWERPOT: Plantan som ger en effektivare och mer kostnadseffektiv plantering. PowerPot finns som gran, tall och contortatall och passar på alla typer av marker som är markberedda.

SuperPot är SCAs största planta.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

FRYSTA PLANTOR DIREKT HEM

Nu kan du beställa frysta plantor från SCA och få dem hemlevererade med t ex Bussgods. Plantorna levereras i praktiska wellpapplådor som är lätta att transportera och skyddar plantorna under transporten.

FRYSTA PLANTOR passar bra för dig som inte kan plantera direkt vid leverans. Plantorna klarar sig minst en vecka i lådan eftersom de tinar sakta och inte kräver vattnings. Tänk bara på att öppna locket, ställa lådan skuggigt och hålla den skyddad mot regn.

Vi erbjuder frysta plantor av både gran och tall i våra plantsorter JackPot och SuperPot. De frysta plantorna kan levereras fram till mid-sommar.

HYLOSAFE SKYDDAR DINA PLANTOR

TÄNK PÅ ATT SKYDDA dina plantor mot plantornas värsta fiende – snytbaggen. Även om du markbereder, vilket ger ett bra skydd mot baggen, kan du behöva lägga till ett extra skydd för att förhindra angrepp.

Vårt miljövänliga skydd Hylosafe™ ger dina plantor ett långtidsverkande skydd som sitter i upp till två säsonger. Det ökar din chans till en bra förnygring.

Från och med i år har SCA helt slutat med kemiska skydd och använder bara Hylosafe.

**VILL DU KÖPA PLANTOR?
KONTAKTA DIN VIRKESKÖPARE!**

Stark, lång och smal

– vedfibrer från Norrland skapar produkter i

Äger du skog i norra Sverige? Grattis – då kan du sträcka lite extra på dig och vara stolt över den fina råvara som växer i din skog. Norrländskt virke ger nämligen produkter av toppkvalitet, tack vare sina unika egenskaper.

TEXT: MISAN LINDQVIST
ILLUSTRATION: PER MATSSON

Klimatet i norra Sverige gör att skogarna växer långsamt. Det gör att vedfibrerna blir långa och slanka. Fibrerna hos träslag som växer fort blir däremot korta.

Den norrländska råvaran uppskattas av många av SCAs kunder, eftersom den gör att de kan tillverka produkter av högsta kvalitet.

BRA STYRKA

På SCAs massafabrik Östrand uppskattar man styrkan som fibrerna ger.

– Tack vare de långa slanka fibrerna från Norrland kan Östrand tillverka en kemisk massa med mycket bra dragstyrka. Dragstyrkan är viktig för många av de kunder som t ex tillverkar olika papper, eftersom den bidrar till att hålla ihop papperet och gör att det kan vikas flera gånger utan att gå sönder, förklarar Anders Johansson vid SCAs forskningsenhet.

Med SCAs mångmiljardsatsning i Östrand har man nu en fabrik med bästa möjliga processutrustning, som tar väl vara på den fina kvaliteten hos vedfibrerna.

– I andra delar av världen tillverkas

med stor potential

världsklass

mycket massa av snabbväxande trädslag som t ex eukalyptus. Men många produkter behöver ändå en del av vår typ av massa, för att ge den efterfrågade styrkan i slutprodukterna, säger Anders.

VINNER I JÄMFÖRELSE

Östrand gör ibland studier för att jämföra vedråvara från olika länder och se hur det påverkar kvaliteten.

– När vi jämförde massa som tillverkats av importved från Tyskland och Polen med massa av norrländsk råvara såg vi att massan som tillverkats av importveden hade en sämre dragstyrka, berättar Maria Boman vid Östrand. Generellt sett så blir vedfibrerna längre och slankare ju längre norrut de växer och det är det som är gynnsamt för dragstyrkan.

STARKA FÖRPACKNINGAR

SCAs kraftlinerbruk i Obbola och Munksund tillverkar kraftliner som används till förpackningspapper. Även här är den norrländska vedfibrernas styrkeegenskaper till stor nytta.

– Vi har en suverän råvara för att tillverka kraftliner, som sedan används i wellpapplådor för olika typer av konsument- och transportförpackningar. Tack vare att vår kraftliner får så goda styrkeegenskaper kan våra kunder tillverka lådor som håller för tungt gods och som även klarar långa och krävande transporter, säger Susanne Rutqvist vid Obbola.

EXCEPTIONELLT BRA

Ortvikens pappersbruk tillverkar olika tryckpapper och använder bara massaved av gran.

– Den norrländska granen är exceptionellt bra, konstaterar Per-Johan Ahlzen på Ortviken. Granens ljusa fibrer gör att massan är gynnsam att bleka och det innebär att vi kan tillverka mycket ljusa

FOTO: SCA

Barrvedfibern är ca 2 mm lång och uppbyggd av cellulosa fibrer och lignin. Ligninet är som ett kitt som binder ihop fibrerna.

papper. Dessutom gör granfibrerna och vår mekaniska massaprocess att vi kan tillverka papper med hög bulk. Det innebär att papperet är lätt och luftigt men ändå uppfattas som styvt, och det är något som efterfrågas av många av våra kunder.

Ortvikens pappersmassa förstärks även med massa från Östrand, för att ge tryckpapperet de bästa styrkeegenskaperna. Det gör papperet tåligare.

NYA PRODUKTER

Flera av Ortvikens papperskvaliteter har kunnat utvecklas tack vare att de kan tillverkas av färsk gran.

– SCA Frontier är ett exempel och det är världens ljusaste papper i sitt slag. Vi jobbar hela tiden med att utnyttja vedråvaran på bästa sätt och utveckla produkter som andra har svårt att tillverka, eftersom de inte har vår vedråvara, poängterar Per-Johan. Och utvecklingen går snabbt. Faktum är att 30 procent av Ortvikens omsättning baseras på produkter som inte fanns för fem år sedan!

STABIL KVALITET FÖR TRÄVAROR

När SCA tillverkar sågade trävaror drar man också nytta av det norrländska vir-

kets toppkvalitet. Tack vare att det finns mycket råvara inom ett relativt begränsat område blir kvaliteten stabil.

När träden växer långsamt blir de tätvuxna, vilket ger jämna och smala årsringar. Det är en stor fördel om de färdiga bräderna och plankorna ska hyvlas.

– Gran från norra Sverige håller en jämn och hög kvalitet och har få kvalitetsfel. Därför passar den ypperligt för att tillverka synliga paneler, säger Anders Petersson vid SCAs sågverk i Munksund.

Tallen håller också hög kvalitet, men kan vara lite mer heterogen i strukturen jämfört med gran. Därför använder SCA röntgen för att kunna avgöra vad tallvirket ska användas till.

– Det är viktigt att använda råvaran på bästa sätt och nyttja rätt stock till rätt produkt. Tallens höga andel kärnved betyder att vi t ex kan göra bra altanvirke, som både är formstabil och slitstarkt. Detsamma gäller produkter för fönstertillverkning, säger Anders och lägger till:

– Norrländsk tall har också en hög hållfasthet som är extra bra för att tillverka limträbalkar. Sådant virke klarar jordbävningar bra och vi har därför en stor efterfrågan från japanska kunder.

Nya ansikten

EMIL POHJOLAINEN,
virkesköpare i Örnsköldsvik

Jag bor i: Örnsköldsvik.

Bakgrund: Civilekonom. Avdelningschef på IKEA Umeå.

Familj: Jag och Sandra får vårt första barn i april.

Det bästa med skog: Fridfullheten.

Om jag var ett träd skulle jag vara: Pippis sockerdrinksträd, för det är väl fint med ett träd som det växer sockerdricka i.

Bästa appen: Mobilt Bank ID. Smart och smidig lösning.

Jag drömmer om: Att leva familjelivet, jobba på SCA och bygga min egen bastu.

På fritiden ägnar jag mig åt: Motorcykel, diskgolf, sällskapsspel, träning och Sandra.

Det vet inte många om mig: Jag föredrar att äta kiwi med skalet på.

Om jag fick resa i tiden skulle jag vilja resa till: 1966. För att se Ford vinna mot Ferrari på Le Mans till härlig 60-talsmusik.

MICHAEL KALLIN,
virkesköpare i Sollefteå

Jag bor i: Näsåker.

Bakgrund: Kommer närmast från Sveaskog och Svenska Skogsplantor. Innan dess arbetade jag för SCA som bl a virkesköpare.

Familj: Hustru, tre vuxna barn och en jämthund.

Det bästa med skog: Allt som har med skog att göra är bra för mig. Måste jag välja något blir det nog skötseln, att jag får möjligheten att skapa bestånden som jag vill ha dem.

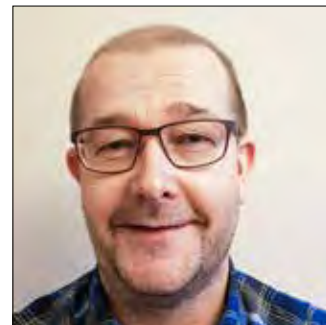
Mitt råd till dig som äger skog: Var aktiv och se till att det blir planterat, röjt, gallrat och slutavverkat i tid.

Favoritprogram på TV: Naturprogram och engelsk fotboll.

Det gör livet gott att leva: Att lyssna på när min hund skäller ståndskall på älg.

Drömsemester: Alperna i Österrike sommartid. Det har vi talat om några år så förhoppningsvis gör vi slag i saken någon gång.

Det bästa med vårvintern är: Gäddfiske.

Tävling

Vinn ett besök i fågelgömslet!

Vi lottar ut två besökspaket med två platser vardera i Epic Nature Swedens gömsle i Norrbotten, där du har chansen att se och fotografera rovfåglar på nära håll. Vinsten omfattar en heldag i gömslet med mat och transport till och från skogen, men du bekostar själv logi och resa till Orrböle. Vinsten gäller hösten 2020/vintern 2021.

VILL DU HA CHANS ATT VINNA? Skriv i så fall till oss och berätta om din favoritplats i skogen – och vad som är så härligt med den. Kanske är det ett mysigt ställe där du brukar ha picknick med familjen, en trolsk granskog eller en fin timmerställning som kommer att ge dig guldkant på livet framöver?

De som vinner kommer att få visa upp sina favoritplatser i Din Skog.

Vi vill ha ditt svar senast 16 april till:

info.skog@sca.com

eller adress:

SCA Skog AB, Din Skog,

851 88 Sundsvall.

Glöm inte att skriva namn, adress och telefonnummer!

Markberedning ger hög tillväxt

GENOM ATT MARKBEREDA innan plantering ger du din kommande skog en hög tillväxt i minst 30 år. Det visar en forskningsstudie från SLU och Skogforsk. Tillväxten ökade med 20-55 procent i jämförelse med planteringar som inte hade markberetts och tillväxten ökade mer vid en intensivare markberedning.

Genom att investera i markberedning kan du alltså få långsiktigt ökad volymproduktion och inte bara en bättre överlevnad och tidig tillväxt.

KÄLLA: VISION NR 4 2019.

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Träden "luktar" sig till kommande angrepp

TRÄD KAN "LUKTA" sig till ett förestående angrepp av skadeinsekter och trigga igång sitt försvar mot dem. Det visar en ny studie.

När en insektskona ska lägga ägg utsöndrar hon dofter för att locka till sig hanar och de ämnena lockar inte bara dit hanar, utan fungerar även som en effektiv varningssignal för växterna. Växternas försvarssystem går igång och dödar en stor del av skadegörarnas ägg, konstateras det i en internationell studie som publiceras i tidskriften PNAS.

Försöken gjordes med tallplanter och vanlig tallstekel.

ILLUSTRATION: PER MATSSON

112-appen räddar liv

GLÖM INTE ATT ladda ner 112-appen till din mobil. Appen kan automatiskt skicka din position till SOS Alarm, vilket gör det lättare för hjälpen att snabbt komma fram till rätt plats ifall du har råkat illa ut.

Dessutom får du information om olyckor i din närhet och kan ta emot VMA (viktigt meddelande till allmänheten) och annan krisinformation. Du får även mer kunskap om trygghet och säkerhet via kris-tips och instruktionsfilmer.

Arbetsmiljösatsning för skogsentreprenörer

BRANSCHORGANISATIONEN Skogsentreprenörerna storsatsar för att skapa säkrare och mer hälsosamma skogsentreprenörsföretag.

Det treåriga projektet innehåller bland annat en pilotstudie som genomförs tillsammans med SCA Skog, där man bland annat ska kartlägga svårigheterna för entreprenadfö-

retagen och vilka delar som är viktigast att arbeta med. Därefter ska man göra ett implementeringsarbete av metod och verktyg ute hos Skogsentreprenörernas medlemsföretag. På sikt är tanken att arbetet ska finnas tillgängligt för hela entreprenörskåren.

Framgångsrik kamp mot mårdhunden

Det pågår en intensiv kamp för att hindra spridningen av mårdhund i Sverige. Och tack vare flera listiga metoder går det riktigt bra.

– Vi drar nytta av mårdhundarnas stora iver att leta reda på en partner. Vi sätter sändare på vissa mårdhundar och låter dem sedan visa vägen till sina artfränder, säger projektledaren P-A Åhlén på Svenska jägareförbundet.

TEXT: KERSTIN OLOFSSON • FOTO: ADOBE STOCK

Mårdhunden är en invasiv art som kan ställa till med stor skada i naturen. Arten har en otrolig förmåga att föröka sig snabbt och bilda väldigt tät populationer. I dag finns bara ett fåtal mårdhundar i Sverige, men om de inte bekämpades skulle vi troligen ha kring 10 000 mårdhundar om tio år. Sedan skulle spridningen gå mycket snabbt.

– Vi arbetar hårt för att förhindra det. När mårdhundarna blir många utgör de ett gigantiskt hot mot markhäckande fåglar i skärgårdsmiljö och våtmarker, eftersom de äter upp i stort sett alla deras ägg och ungar. De utrotar också grodor, paddor och salamandrar, säger P-A.

Mårdhundarna kan dessutom sprida en parasit som kallas för rävens dvärgbandmask. Parasiten kan smitta människor om vi får i oss maskens ägg via till exempel bär eller svamp. Sjukdomen är plågsam, livslång och kan leda till leversvikt med dödlig utgång.

SMITTA I TRÄDGÅRDAR

– Parasiten finns redan på några håll i Sverige, men eftersom det bara är varg, räv och våra få mårdhundar som kan sprida den, så är smittan mycket begränsad. Om mårdhunden skulle lyckas etablera sig skulle vi däremot få en helt annan situation, eftersom de blir så väldigt många, säger P-A och fortsätter:

FAKTA OM MÅRDHUNDEN

ÄR UNGEFÄR LIKA STOR som en rödräv, men med kortare svans och ben. Färgen varierar från gul till grå eller rödaktig. Den är utpräglad nattaktiv. Mårdhundarna håller ihop i par, livet ut.

VAD ÄR EN INVASIV ART?

DET ÄR ARTER som har flyttats till ett område som ligger utanför deras ursprungliga utbredningsområde och som där sprider sig och orsakar skador. De kan skada ekosystem, påverka den biologiska mångfalden, sprida sjukdomar eller orsaka stora ekonomiska kostnader för samhället.

– I Sverige finns det ungefär 2 till 8 rävar per tusen hektar, medan mårdhunden lätt skulle komma upp i 200 djur per tusen hektar. Mårdhunden vistas dessutom mycket mer i trädgårdar, så vi skulle få smittan närmare in på oss.

ENORM STAM I FINLAND

Mårdhunden hör egentligen hemma i Asien, men under 1930-talet introducerades den som pälsvilt i Sovjetunionen. Därifrån har den spridit sig västerut och i Finland finns det nu en enormt stor stam. Där föds det över en miljon mårdhundar per år.

– I Finland är det omöjligt att utrota mårdhunden

med dagens metoder och det är därifrån de kommer invandrande till norra Sverige, säger P-A.

Ett tag såg läget riktigt illa ut även i Sverige. Då hade vi en etablerad population som fick valpar och spred sig i Norrbotten och Västerbotten. 2008 startade därför mårdhundsprojektet, som drivs av Svenska Jägareförbundet på uppdrag av Naturvårdsverket.

–Vi tog över 100 mårdhundar per år och det fanns individer ända ner till Umeåtrakten. Men i dag ser det riktigt bra ut. Nu handlar det i stort sett bara om de

▶ djur som vandrar över gränsen från Finland, vilket är ungefär 10-15 per år.

SÖKER IVRIGT EN PARTNER

Förklaringen till att man har lyckats så bra är att man jobbar med en hel arsenal av åtgärder. Vid gränstrakterna mot Finland använder man sig bland annat av lockmedel och övervakningskameror.

– När en kamera fångar en mårddhund på bild går det ett sms till någon av våra anställda yrkesjägare, som slänger sig i bilen och åker dit. De har med sig tjänstehundar som genom åren har blivit helt magiskt duktiga på att spåra upp mårddhundar, berättar P-A.

När jägarna hittar mårddhundarna så skjuts de inte, utan de fångas in och får hjälpa till i arbetet med att få ner populationen. Man drar nämligen nytta av att mårddhundarna är extremt kärlekskranka.

– När en mårddhund är ensam så har den bara en sak i huvudet – att hitta en partner. De går en till två mil per natt och söker av stora områden. Ingen är bättre än en mårddhund på att hitta en annan mårddhund.

De infångade djuren steriliseras och får ett sändarhalsband på sig, sedan släpps de ut i områden som man vill söka av. På en hemsida kan projektmedlemmarna följa djuren och se exakt var de befinner sig. Om en mårddhund stannar länge på samma ställe kan man vara säker på att den antingen har hittat en partner eller rejält med mat.

– Då åker vi dit och om det visar sig att mårddhunden har hittat en partner så rekryterar vi även den till projektet. Den får jobba i något annat område som vi behöver söka av, säger P-A och fortsätter:

– Vi tar väldigt väl hand om våra sändardjur. De avmaskas, behandlas mot parasiter och får extra mat, men några långvariga kärleksrelationer får de inte ha.

HELT BEROENDE AV TIPS

De sändarförsedda mårddhundarna sätts ofta ut i områden där man har fått in rapporter från någon som tror sig ha sett en mårddhund eller spår av den.

SÅ KAN DU HJÄLPA TILL!

- Rapportera till mårddhundsprojektet om du ser en mårddhund eller spår av den.
- Rapportera även in överkörda mårddhundar. Ta bilder, särskilt på ansiktet och trampdynorna. Mårddhunden är mycket lätt att förväxla med grävling.
- Om du ser misstänkta spår – ta bilder och lägg en tändsticksask eller något annat intill så att det går att bedöma storleken. Ta även bilder på spårlopan. Notera platsen, gärna med GPS-position.

TIPS TILL JÄGARE

- Skjut en mårddhund om du ser den – men INTE om den har ett sändarhalsband.
- Jakt är tillåten året runt, men vårvintern är bästa tiden eftersom det är lättast att hitta dem då. Nu börjar de röra på sig efter vintervilan och man kan se spåren i snön.
- Var uppmärksam om du ser något misstänkt djur på bilder från en åtelkamera eller om du ser runda hunddjursspår runt åteln.
- Var uppmärksam om hunden skäller ståndskall och plötsligt tystnar. Mårddhunden spelar död när den känner sig hotad och då brukar hunden bli tyst. Kontrollera gärna vad hunden skällde på.

– Tipsen från allmänheten och jägare är otroligt värdefulla för oss. 70 procent av alla mårddhundar vi får tag i, tar vi efter att ha fått in tips. Utan hjälp från allmänheten skulle vi inte ha en chans.

Men eftersom mårddhund är extremt lätt att förväxla med grävling skickar P-A en hälsning till alla tipsare:

– Ta gärna bilder av djuret eller av spåren som du hittar. Då blir vi otroligt tacksamma, eftersom vi kan koncentrera oss på de fall där det verkligen rör sig om mårddhund, säger P-A, och utlovar fångstgaranti när de får in korrekta tips.

– Är det en mårddhund som är kvar i området så tar vi den. Vi har utvecklat våra metoder så pass bra att vi är 100-procentiga nu för tiden.

Läs mer på mardhund.se

Fråga en expert

Behöver man en plan för 15 hektar?

Jag har en fastighet på 15 hektar. Är det värt att investera i en skogsbruksplan för en så pass liten fastighet?

GUN

Mimmi Almqvist, ansvarig för skogsbruksplaner vid SCA i Ångermanland:

Hej Gun! I de allra flesta fall har man stor nytta av en

skogsbruksplan även om man har en mindre fastighet. 15 hektar kanske låter lite, men det motsvarar faktiskt 30 fotbollsplaner. Om man inte har gjort en noggrann inventering av alla bestånd (olika delar av skogen) och gjort en planering är det nästan omöjligt att hålla koll på hur alla bestånd mår och hur de bör skötas för att du som skogsägare ska nå dina mål.

Det är nästan alltid en bra investering att skaffa en skogsbruksplan eftersom lönsamheten ökar mycket om skogen sköts aktivt.

Vem äger jakttornen?

Vi har nyligen köpt ett större skogsskifte, som gränsar emot mark som vi redan har. Den tidigare ägaren har sagt upp det jaktarrende som finns på marken. Vi kommer själva att ha jakten och slå samman med vårt tidigare jaktområde.

Frågan är nu vem som har äganderätten till de jakttorn som står på den nya marken?

STEFAN

ILLUSTRATION: PER MATSSON

Christian Marklund, lantmätare:

Hej Stefan! För att klargöra vem som äger jakttornen är det klokt att först

läsa arrendekontraktet för att se om frågan klargörs där. Om det inte framgår i avtalet kan man förenklat säga att tornen ägs av den som har bekostat byggnationen. Då det troligen är jaktarrendatorn är tornen därmed att betrakta som lösegendom till denne.

När jaktarrendet upphör får, och ska, ägaren därmed ta bort sina jakttorn från fastigheten, om inget annat har avtalats. Om ni vill behålla tornen kan ni kanske göra en överenskommelse med den tidigare arrendatorn.

Vad vill du veta?

Ställ en fråga till SCAs experter inom t ex skogsvård, markjuridik och naturvård! Mejla till info.skog@sca.com.

FOTO: MICHAEL ENIGMAN

I nästa nummer!

Röj rätt – massor av tips

Snytbagge och sork – **plantornas fiender** i fokus

Sture **bygger träbåtar** att njuta av

Kulning – starka krafter i fäbodarnas musik

DIN SKOG
SCA SKOG AB
851 88 SUNDSVALL

Du kan sluta googla nu

Svaren finns i din skogsbruksplan.
Det ska vara lätt att göra rätt och med en
skogsbruksplan från SCA kan du vara säker
på att du gör rätt åtgärd i rätt tid.

Vill du veta mer?
Kontakta en av våra virkesköpare redan i dag.

sca.com/skogsbruksplan

